

Vermogensongelijkheid

In *Beleidskompas internetconsultatie box 3* wordt gesteld: “Een verdere outcome is het verminderen van vermogensongelijkheid door het belasten van meer vermogende burgers.” Een burger die over zijn inkomsten netjes belasting heeft betaald, behoort niet opnieuw aangeslagen te worden over al opgebouwd vermogen. Een belastingheffing over het inkomen uit sparen en beleggen dient niet te onttaarden in een jalousiebelasting. Een dergelijke belasting lijkt bovendien in strijd met het eigendomsrecht en discriminatieverbod van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

Nominale werkelijke rendement

In de *Memorie van toelichting* wordt gesteld “Het belasten van het nominale werkelijke rendement is ook de hoofdregel in de andere delen van het belastingstelsel.” De vergelijking met andere belastingheffingen gaat totaal mank. Wanneer er inflatie is dan nemen de inkomsten in het economisch verkeer namelijk toe: werknemers ontvangen loonsverhogingen, ondernemers verhogen hun prijzen etc. Er is dus sprake van een inflatiecorrectie op inkomstenniveau. Als de prijzen met een bedrag x hoger worden, en de lonen met een bedrag x stijgen dan verandert er in de koopkracht van de loonontvanger niets. Een spaarder ziet echter de koopkracht van zijn spaargeld verdwijnen wanneer de spaarrente lager is dan de inflatie. Het zou relatief simpel moeten zijn om bij de berekening van het voordeel uit sparen en beleggen in een gegeven belastingjaar deze te verminderen met het inflatiepercentage van dat jaar, vermenigvuldigd met het vermogen op 1 januari. Dit zou recht doen aan het rechtvaardigheidsgevoel van de belastingbetaler doordat dan de grondslag beter zou aansluiten op het reëel behaalde rendement, en de belastingbetaler niet het gevoel krijgt onderworpen te zijn aan een vorm van jalousiebelasting.

De rente op spaartegoeden is jarenlang nul geweest, dit terwijl de inflatie rond de 2 procent lag. Het zou van de gekke zijn wanneer bij de huidige torenhoge inflatie, de burger wordt aangeslagen voor de ontvangen nominale rente die nog altijd lager ligt dan de inflatie. Afgelopen juni bijvoorbeeld was de inflatie 5,7 procent t.o.v. een jaar eerder, maar bedroeg op dat moment de rentevergoeding bij de grootbanken minder dan 1,5 procent.

Vermogenswinstbelasting

In het voorstel wordt gekozen voor een vermogensaanwasbelasting. Dit kan tot diverse ongewenste situaties leiden:

- a. Sommige beleggers zullen gedwongen worden te kiezen voor een meer liquide beleggingsmix dan zij eigenlijk zouden willen. Dit lijkt in strijd met het EVRM waarin is opgenomen dat iedere natuurlijke of rechtspersoon recht heeft op het ongestoord genot van zijn eigendom. Wanneer beleggers zich gedwongen voelen bepaalde beleggingscategorieën te vermijden, dan is hier uiteraard geen sprake van.
- b. Een belegger die aandelen bezit met als doel een regelmatige inkomstenbron uit dividenden te verkrijgen, kan bij een koersstijging van de aandelen gedwongen worden een deel van de aandelen te verkopen waardoor de bron van inkomsten deels opdroogt. Dit om te voldoen aan een vermogensaanwasbelasting. Daarmee is het verdienvermogen van de belegger aangetast. Dit kan ook gebeuren wanneer de aandelen zijn genoteerd in een land met een

andere valuta en de waarde enkel stijgt doordat de valutakoers stijgt. Ook dit lijkt in strijd te zijn met het EVRM.

- c. Er zijn beleggers die bij de ingangsdatum van het nieuwe stelsel ongerealiseerde verliezen zullen hebben. (Ter illustratie: op 4 september 2000 sloot de AEX op 701,56, vandaag 20 oktober 2023 sloot de AEX op 716,24, een stijging van 2 procent in meer dan 23 jaar). Wanneer deze beleggers hun verliezen inlopen, dan hebben zij per saldo geen winst gemaakt maar zullen ze niettemin worden geconfronteerd met een vermogensaanwasbelasting

In de *Memorie van toelichting* wordt gesteld “Een vermogenswinstbelasting geeft een prikkel om winsten uit te stellen,” en dit wordt gebruikt als argument de waardeontwikkeling te belasten op basis van de vermogensaanwas. Het is echter aan de burger zelf om te beslissen wanneer deze bezittingen wel of niet wil verkopen, en het is niet aan de overheid om hierin sturend op te treden. (EVRM: “Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom”).

Verder wordt gesteld dat een vermogenswinstbelasting uitvoeringstechnisch gecompliceerd is. De ervaring leert dat brokers de benodigde gegevens daarvoor al bijhouden. In landen als de VS vindt een dergelijke heffing al plaats. Over een tijdspanne van 20 jaar brengt box 3 mogelijk meer dan € 100 miljard op. Gezien de enorme inkomsten die ermee gepaard gaan, mag de burger verwachten dat de Belastingdienst in staat is een systeem op basis van vermogensaanwasbelasting in te voeren. Het gaat hier tenslotte niet om een bemane missie naar de maan.

Discriminatie

Het voorstel lijdt tot een ernstige vorm van discriminatie waardoor burgers met spaargeld en/of liquide effecten ernstig worden benadeeld. Een aantal voorbeelden:

- a. Burgers ontspringen de dans met hun pensioenaanspraken. Daarover wordt dan gezegd dat hun pensioenen straks worden belast. Punt is dat burgers die zelf beleggen of sparen voor hun oude dag, benadeeld worden t.o.v. degenen die dat kunnen doen binnen een pensioensysteem. Een rekenvoorbeeld. Persoon A ontvangt € 10.000 inkomen en betaalt daarover 40 procent box1-belasting. A houdt € 6.000 netto over. Wanneer A over een tijdspanne van 20 jaar hierover een rendement maakt van 250% (= 6,46% per jaar), dan bedraagt de vermogensaanwas € 15.000. Stel de rendementsheffing bedraagt 35% over de vermogensaanwas, dan betaalt A € 5.250 rendementsheffing. A houdt dan een bedrag van € $(6.000 + 15.000 - 5.250) = € 15.750$ over. Persoon B stopt € 10.000 onbelast in zijn pensioenvoorziening. Als B hetzelfde rendement maakt, dan groeit de ingelegde € 10.000 aan tot € 35.000. Bij een 40 procent box1-belasting, houdt B netto € 21.000 over. Het verschil is de rendementsheffing van € 5.250 die A wel, maar B niet hoeft te betalen. Het zou logisch zijn wanneer de personen A en B gelijk zouden worden behandeld. Iemand met een pensioenvermogen van € 1.200.000 en € 20.000 spaargeld betaalt volgens de plannen geen vermogensrendementsheffing maar iemand met € 200.000 spaargeld en geen pensioenvoorziening wel. Een kromme situatie.
- b. Woningbezitters betalen geen vermogensrendementsheffing maar slechts een lage OZB. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft al eens voorgesteld de eigen woning voor de belasting te verhuizen van box 1 naar box 3 (<https://www.dnb.nl/actuele-economische-vraagstukken/woningmarkt/eigen-woning-naar-box-3-wat-houdt-dat-in/>) en onderzocht wat

daarvan de gevolgen zouden zijn. Het zou logisch zijn vermogens in huizen op dezelfde manier te behandelen als andere vermogens. Iemand met een woning van € 1.000.000 en € 20.000 spaargeld betaald geen vermogensrendementsheffing, maar iemand met € 200.000 spaargeld en een eigen woning van € 400.000 wel. Een merkwaardige situatie.

- c. In het voorstel geldt de vermogenswinstbelasting in box3 slechts voor bepaalde vermogensbestanddelen. Dat is een voordeel voor de bezitters daarvan. Voor andere bezittingen zou een vermogensaanwasbelasting gelden. Bezitters van beursgenoteerde aandelen daarmee worden achtergesteld aan bezitters van aanmerkelijke belangen of familiebedrijven. Bezitters van een bedrijf zouden gelijkelijk behandeld moeten worden, onafhankelijk van de grootte van hun belang. Aandeelhouders zijn bezitters van een onderneming.

Wanneer gekozen zou worden voor een meer uniforme behandeling van vermogens dan zouden de lasten beter verdeeld kunnen worden over een grotere groep en niet alleen voornamelijk terecht komen bij de groep van spaarders en beleggers.